

obeznámenost s kontextem však může ovlivňovat to, jak přistupuje k problému. Protože jsou úlohy zasazeny do prostředí z reálného života, v praxi mohou být někteří žáci lépe obeznámeni s konkrétním kontextem než jiní. Ovšem protože úlohy pokrývají širokou škálu kontextů, míra obeznámenosti s prostředím se může lišit, takže předchozí znalost výkon v testu systematicky neovlivní. Navíc použití předchozích znalostí nikdy nestačí k vyřešení nových problémů, a to ani ve známých situacích.

Centralita řešení interaktivních problémů

U většiny problémů, které si žáci zkouší v hodině nebo při přípravě na zkoušku, jsou v zadání poskytnuty informace potřebné k řešení problému. Naopak řešení problémů z reálného života často vyžaduje, aby člověk hledal kusé informace dostupné v prostředí nebo kontextu, které by pro řešení problému byly nejužitečnější.

Problémy, které vyžadují, aby žáci získali užitečné informace zkoumáním problémové situace, se nazývají *interaktivní problémy*. S těmito druhy problémů se setkáváme, když používáme neznámé přístroje denní potřeby, jako je nový mobilní telefon, domácí spotřebič nebo prodejní automat. Mimo technický kontext mohou podobné situace vyvstat také v sociálních interakcích a nejrůznějších jiných prostředích, jako je pěstování rostlin nebo chov zvířat. Většina problémů, které se v úlohách PISA 2012 řeší, jsou problémy interaktivní, protože tak je tomu i ve skutečném světě.

Hlavní inovací v porovnání s šetřením PISA 2003 je zařazení interaktivních úkolů, které umožnilo počítačové zpracování. PISA 2012 proto umožňuje hodnotit schopnost řešit problémy v širším rozsahu, než tomu bylo v předchozích cyklech.

Definice schopnosti řešit problémy podle PISA

Schopnost řešit problémy je v šetření PISA 2012 vymezena jako:

... schopnost jednotlivce využívat své kognitivní dovednosti k porozumění problémové situaci a k jejímu vyřešení v případě, že způsob řešení není bezprostředně zřejmý. Její součástí je i ochota jednotlivce zabývat se takovými situacemi, aby mohl jako konstruktivní a přemýšlivý občan rozvinout vlastní potenciál.

Publikace PISA 2012 - Koncepční rámec pro zjišťování schopnosti řešit problémy (OECD, 2013b) tuto definici podrobně rozebírá. Podívejme se na její klíčové prvky:

... schopnost jednotlivce využívat své kognitivní dovednosti k porozumění problémové situaci a k jejímu vyřešení...

Řešení problémů začíná rozpoznáním, že problémová situace existuje, a pochopením její povahy. Vyžaduje, aby řešitel identifikoval konkrétní problém(y), který(é) je nutné vyřešit, naplánoval a provedl řešení a sledoval a hodnotil postup celé činnosti.

Slovesa *využívat*, *porozumět* a *řešit* podtrhují, že kromě explicitních odpovědí na otázky se měří i postup jednotlivce na cestě k řešení problému, včetně strategií, které používá. Kde je to možné, jsou tyto strategie sledovány prostřednictvím behaviorálních dat, která počítač zaznamenává.